

Procedures Plaatsing in een Inrichting voor Jeugdigen (PIJ)

Wat is PIJ?

PIJ is een afkorting voor “Plaatsing in een Inrichting voor Jeugdigen” en is een (behandel)maatregel voor jeugdige delictplegers. De kinderrechter heeft de mogelijkheid om jeugdigen (12-18 jaar) die een strafbaar feit hebben gepleegd een straf (jeugddetentie) of een maatregel (PIJ) op te leggen. Hoewel in het spraakgebruik de PIJ-maatregel ook wel ‘Jeugd-TBS’ wordt genoemd, zijn PIJ en TBS niet volledig vergelijkbaar.

Wie krijgt een PIJ-maatregel opgelegd?

Als de verdachte jonger is dan 18 jaar dan valt deze normaliter onder het jeugdstrafrecht. De Officier van Justitie beslist dan of de zaak voor de kinderrechter komt, of in uitzonderlijke gevallen bij een verdachte van 16 jaar of ouder, dat de verdachte volgens het volwassen strafrecht wordt vervolgd. Als de zaak voor de kinderrechter komt kan deze de jeugdige een PIJ-maatregel opleggen. De PIJ-maatregel kan worden opgelegd wanneer heropvoeding noodzakelijk wordt geacht, ongeacht het delict. Daarentegen is voor TBS de aanwezigheid van een gebrekkige ontwikkeling of psychische stoornis vereist en dient het delict een strafdreiging van ten minste vier jaren te hebben.

Voordat de rechter een PIJ-maatregel kan opleggen dient altijd het oordeel van twee gedragsdeskundigen ingewonnen te worden. De gedragsdeskundigen doen een zogeheten Persoonlijkheid Onderzoek (PO). Als het vermoeden bestaat dat een verdachte lijdende is aan een psychische stoornis die (mede) heeft geleid tot het plegen van het delict, dient een van de rapporteurs een psychiater te zijn. Wanneer dit vermoeden wordt bevestigd, is dit vaak een reden voor de onderzoekers om een PIJ-maatregel te adviseren.

Ook als er geen sprake is van een psychische stoornis kan de kinderrechter alsnog een PIJ-maatregel opleggen. Dit kan zijn omdat de kinderrechter vindt dat de verdachte intensieve hulp en behandeling nodig heeft om herhaling van het misdrijf voor te voorkomen.

Wat is het doel van de PIJ-maatregel?

De PIJ-maatregel heeft als uiteindelijke doel re-integratie in de samenleving. Het middel (PIJ) om dit te bereiken is de heropvoeding van jeugdigen en behandeling van jeugdigen met een gebrekkige ontwikkeling of psychische stoornis in een strafrechtelijk kader. De Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) voert deze behandelmaatregel uit door de jeugdigen op te sluiten, opvoedkundig te begeleiden en te behandelen. Het doel van deze aanpak is om de jeugdigen te laten begrijpen wat de maatschappij van hen verwacht en om de jeugdige goed voor te bereiden op terugkeer in de samenleving.

Hoe lang duurt een PIJ-maatregel?

Een PIJ-maatregel duurt primair twee jaar en is daarmee eindig. In tegenstelling tot bijvoorbeeld de maatregel TBS die niet eindig hoeft te zijn. In bepaalde gevallen echter, kan de maatregel worden verlengd met twee maal twee jaar tot een maximum van 6 jaar.

Een rechter kan zowel een onverlengbare PIJ-maatregel uitspreken (onverlengbaar is 2 t/m 4 jaar PIJ) als een verlengbare PIJ-maatregel (verlengbaar is 2 t/m 6 jaar). Wanneer iemand een onverlengbare tweejarige PIJ-maatregel heeft gekregen gaat het vaak om een inbraak, diefstal, vandalisme (zonder aantasting van de integriteit van het menselijk lichaam), et cetera. De maatregel kan met twee jaar worden verlengd wanneer het gaat om ernstige misdrijven, zoals moord, verkrachting, brandstichting, zware mishandeling, gewapende overvallen, et cetera.

De maatregel kan ook met twee jaar verlengd worden indien er bij de jeugdige sprake is van een gebrekkige ontwikkeling of een psychische stoornis. De maximale *straf* in het jeugdstrafrecht is 2 jaar jeugddetentie

Voor de verlenging van de PIJ-maatregel (na twee jaar) moet de jeugdige naar de rechtbank voor een verlengingszitting en wordt een advies uitgesproken door de behandelaar. De behandelaar kan een advies geven om nogmaals met maximaal twee jaar te verlengen of om de maatregel niet te verlengen.

Wat houdt een PIJ-maatregel verder in?

Een jeugdige met een opgelegde PIJ-maatregel wordt geplaatst in een behandelgroep binnen een Justitiële Jeugdinstelling (JJI). In de behandelgroep wordt hij of zij geobserveerd en multidisciplinair behandeld aan de hand van een behandelplan, opgesteld door een gedragskundige. Als de jeugdige goed aan de behandeling meewerkt, vorderingen maakt en er het directe gevaar op herhaling van het delictgedrag gedaald is, wordt er een begeleide verlofstatus aangevraagd. Als deze goed doorlopen wordt, volgt een onbegeleide verlofstatus. En dit alles goed verloopt en er weinig tot geen recidivekans meer is, kan overplaatsing naar een Beperkt Beveiligde of Open Instelling worden toegepast. Ook proefverlof is voor PIJ-jeugd een gebruikelijk onderdeel van de re-integratie met de maatschappij. De jeugdige staat dan nog onder toezicht van de instelling waar ze verbleven. Wanneer het proefverlof goed verlopen is kan de kinderrechter de maatregel opheffen.

Gezien de eindigheid van de PIJ-maatregel en daarmee de zekerheid van een terugkeer in de maatschappij op een zeker moment, wordt er veel gevraagd van de behandeling rondom een jeugdige met een PIJ-maatregel.

(bron: DJI)